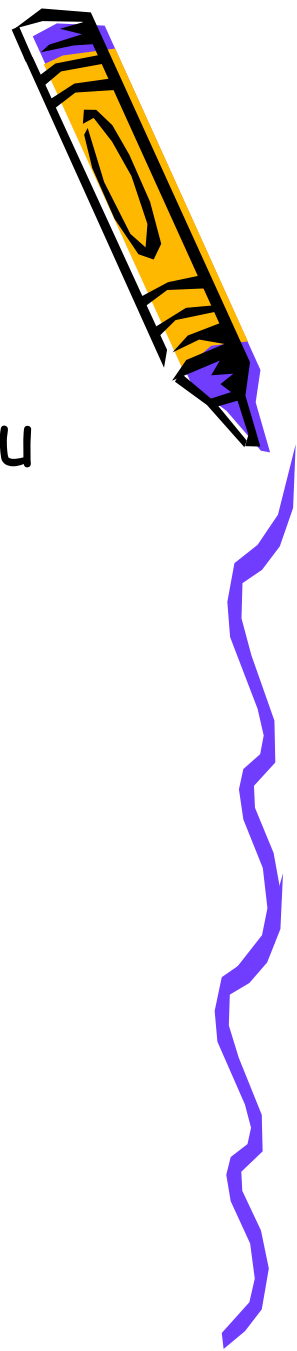


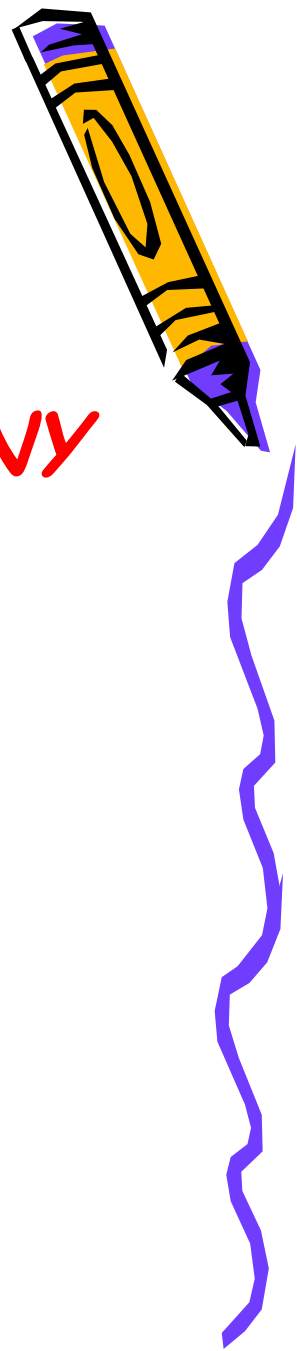
AKTUALNE TENDENCJE W BANKOWOŚCI


AKTUALNE TENDENCJE W BANKOWOŚCI:

- I. Najważniejsze przemiany w otoczeniu banków
- II. Zmiany w zachowaniu klientów w strukturze popytu na usługi bankowe
- III. Wpływ przemian w otoczeniu na sytuację banków
- IV. Nowe kierunki działalności banków



I. NAJWAŻNIEJSZE PRZEMIANY W OTOCZENIU BANKÓW





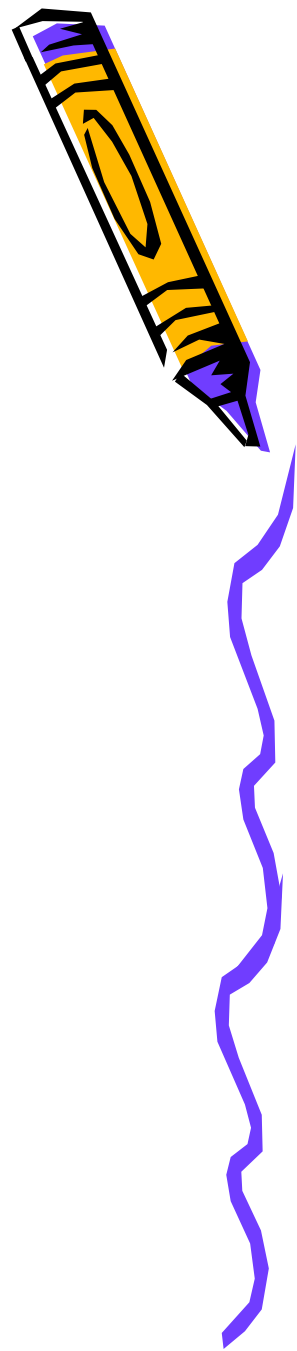
W latach dziewięćdziesiątych nastąpiły gwałtowne i głębokie przeobrażenia strukturalne w funkcjonowaniu systemów bankowych, określane nawet na wzór rewolucji przemysłowej mianem rewolucji finansowej.

Przemiany w funkcjonowaniu rynków finansowych wynikały z kompleksowego i wielokierunkowego oddziaływania czynników ekonomicznych, politycznych, prawnych, społecznych i technologicznych. Niemożliwe jest przy tym określenie wpływu poszczególnych czynników oddzielnie.



Za najważniejsze przyczyny przeobrażeń rynków finansowych uważa się:

- ✿ Liberalizację i deregulację
- ✿ Globalizację
- ✿ Sekurytyzację
- ✿ Postęp techniczny
- ✿ Szybki rozwój nowych rodzajów produktów bankowych
- ✿ Postępy w integracji europejskiej



Liberalizacja i deregulacja



Liberalizacja i deregulacja - to celowe znoszenie przez władze ograniczeń w funkcjonowaniu rynków finansowych, z drugiej strony jednak w ostatnich latach obserwuje się tendencję do powtórnej reregulacji.

Liberalizacja i deregulacja otworzyła nowe możliwości działania i doprowadziła do tego, że zwiększyła się nie tylko konkurencja dotychczasowych pośredników finansowych na rynku krajowym, ale także pośredników zagranicznych i nowych pośredników spoza sektora bankowego. Przyczyniło się to do znacznego zaostrzenia konkurencji.

Z drugiej strony, mniej pozytywnym efektem zliberalizowania przepływów kapitałowych był wzrost wahań na rynku akcji, kursów wymiennych i stóp procentowych.

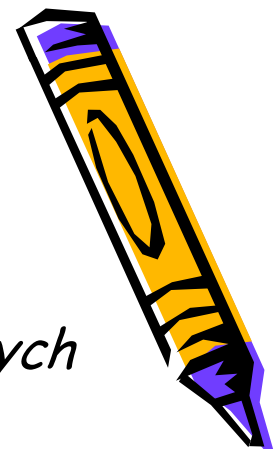


Globalizacja

Globalizacja - polega na postępującej integracji odrębnych krajowych rynków finansowych w jeden rynek ogólnosiwiatowy.

Globalizacja rynków finansowych (czyli szybko postępująca integracja krajowych rynków finansowych) przyczyniła się do poszerzenia kręgu potencjalnych inwestorów, zarówno na rynku pierwotnym, jak i wtórnym. Powoduje to poprawę płynności na tych rynkach i sprawia, że z łatwością mogą być dokonywane transakcje nawet stosunkowo dużymi kwotami i nie wpływa to w istotny sposób na ceny.

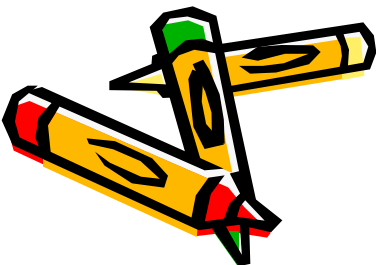
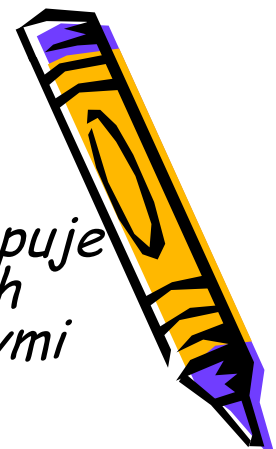
Liberalizacja i globalizacja stanowią szansę przyspieszenia wzrostu gospodarczego, rozwoju sektora finansowego oraz zwiększenia międzynarodowej konkurencyjności.



Sekurytyzacja

Sekurytyzacja - oznacza proces, w wyniku którego następuje sprzedaż papierów wartościowych zabezpieczonych przyszłymi wpływami pieniężnymi z aktywów lub samymi aktywami pożyczkodawcy.

Wpływ rozwoju sekurytyzacji na kondycję sektora bankowego nie jest jednoznaczny. Z jednej strony rozwój technik sekurytyzacyjnych pogłębił zjawisko dezintermediacji, tzn. wypierania banków z roli tradycyjnych pośredników finansowych, przyjmujących depozyty i udzielających kredytów. Przedsiębiorstwa o lepszym bonitecie mogą się bezpośrednio refinansować na rynku, nie korzystając z pośrednictwa banków. Z drugiej strony jednak sekurytyzacja pozwala bankom na zarządzanie ryzykiem kredytowym przez pozbycie się części aktywów z bilansu i przeznaczenie uzyskanych środków na rozszerzenie akcji kredytowej lub finansowanie dalszej działalności.



Postęp techniczny

Postęp techniczny - to przede wszystkim rozwój informatyki i telekomunikacji oraz szersze wykorzystanie internetu.

Rzeczywisty postęp techniczny był tym czynnikiem, który przyczynił się do głębokich przemian w sektorze bankowym.

Nowoczesna technologia jest bez wątpienia jednym z istotnych czynników, które zrewolucjonizowały bankowość, zwłaszcza detaliczną. Jej zastosowanie prowadzi do istotnych zmian w sytuacji na rynku, sposobie funkcjonowania banków oraz świadczenia przez nie usług, jak również do zmian w potrzebach i wymaganiach klientów.

Internet i nowe technologie w informatyce i telekomunikacji wpłynęły znacząco na konkurencję między instytucjami sektora bankowego i nie tylko bankowego.



Szybki rozwój nowych rodzajów produktów bankowych



Szybki rozwój nowych rodzajów produktów bankowych - dotyczy coraz bardziej kompleksowych i złożonych produktów bankowych o skomplikowanej strukturze ryzyka

Liberalizacja, deregulacja, szybkie wdrażanie postępu technicznego, a także zmiany w popycie na usługi bankowe spowodowały dynamiczny rozwój nowych produktów finansowych. Nowe instrumenty bankowe powinny zaspokajać potrzeby klientów w zakresie możliwości lepszego zarządzania ryzykiem oraz w zakresie finansowania. Za pomocą nowych technologii i inżynierii finansowej stosunkowo łatwiej jest rozwijać coraz bardziej złożone produkty, elastycznie dostosowywać je do potrzeb klientów, dokonywać ich wyceny i efektywnie zarządzać.

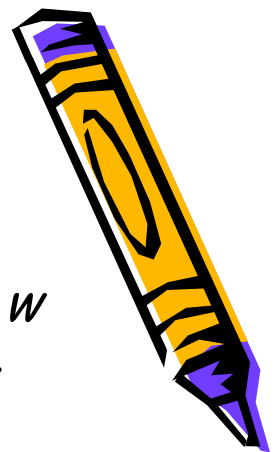


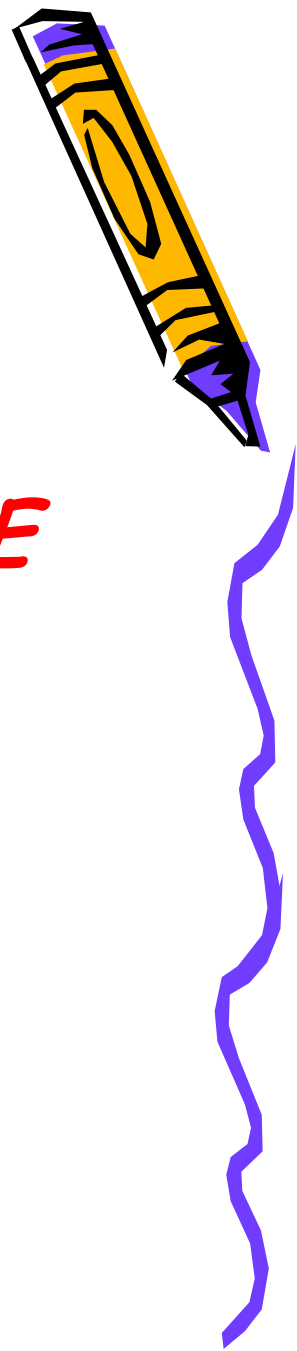
Postępy w integracji europejskiej

Postępy w integracji europejskiej - dotyczą integracji w ramach Unii Europejskiej oraz wprowadzenie euro.

Wprowadzenie jednolitej waluty euro stanowiło istotny krok w kierunku wspólnego, zintegrowanego rynku usług finansowych. Przeszkodami w dalszym pogłębianiu integracji są różne, obowiązujące na rynkach narodowych, przepisy dotyczące m.in. sprawowania nadzoru, podatkowe.

Procesy liberalizacji i globalizacji oraz postęp techniczny wpłynęły na przemiany w poszczególnych krajach i zaostrzyły konkurencję. Wprowadzenie euro przyczynia się do przyspieszenia zmian w tym wspólnym obszarze oraz pełniejszej integracji. Dostosowywanie do coraz silniejszej konkurencji odbywa się m.in. przez procesy konsolidacji i koncentracji kapitału. Świadczą o tym zachodzące z dużym nasileniem procesy fuzji i przejęć.





II. ZMIANY W ZACHOWANIU KLIENTÓW W STRUKTURZE POPYTU NA USŁUGI BANKOWE



Zmiany w zachowaniu klientów



Przekształcenia na rynkach międzynarodowych spowodowały istotne zmiany w popycie klientów na usługi finansowe.

Równocześnie ważnym czynnikiem wpływającym na przeobrażenia rynków finansowych są zmiany w strukturze i w zachowaniu klientów, zarówno instytucjonalnych, jak i detalicznych.

Stale wzrastający poziom edukacji, lepsza baza informacyjna, oraz łatwość uzyskania informacji (np. przez telefon, Internet) powodują zwiększony poziom wymagań klientów wobec banku, zarówno pod względem ceny, jak i zakresu oraz jakości świadczonych usług.

W ostatnim czasie znacznie wzrosły wymagania klientów zarówno prywatnych jak i instytucjonalnych w zakresie otrzymywanego oprocentowania własnych środków, w związku z czym nastąpiło odchodzenie od tradycyjnych sposobów lokowania oszczędności do lokat w papiery wartościowe, fundusze inwestycyjne i w instytucjach ubezpieczeniowych.



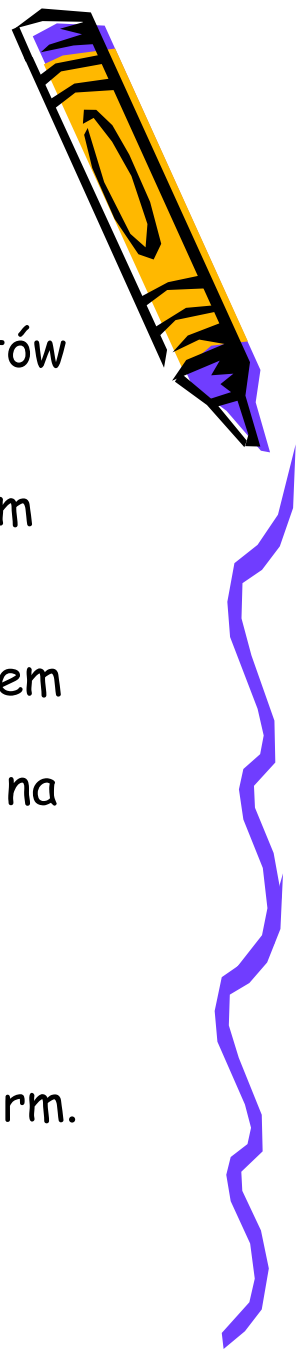
Zmiany w popycie na usługi klientów indywidualnych

Najważniejsze tendencje zachodzące w popycie na usługi bankowe klientów indywidualnych można scharakteryzować następująco:

- zmniejszanie się udziału wkładów oszczędnościowych,
- wzrost zakupów papierów wartościowych, udziałów w funduszach inwestycyjnych, ze względu na większe oczekiwane dochody niż z odsetek,
- wzrost liczby i zakresu zawieranych ubezpieczeń, głównie zapewniających wypłatę świadczeń w przyszłości jako uzupełnienie do istniejących państwowych systemów emerytalnych i rentowych,
- zwiększone zainteresowanie zarządzaniem majątkiem, co wynika z rosnącej zamożności społeczeństwa,
- wzrost zapotrzebowania na finansowanie budownictwa mieszkaniowego,
- rozszerzenie transakcji bezgotówkowych, obsługi kart płatniczych.



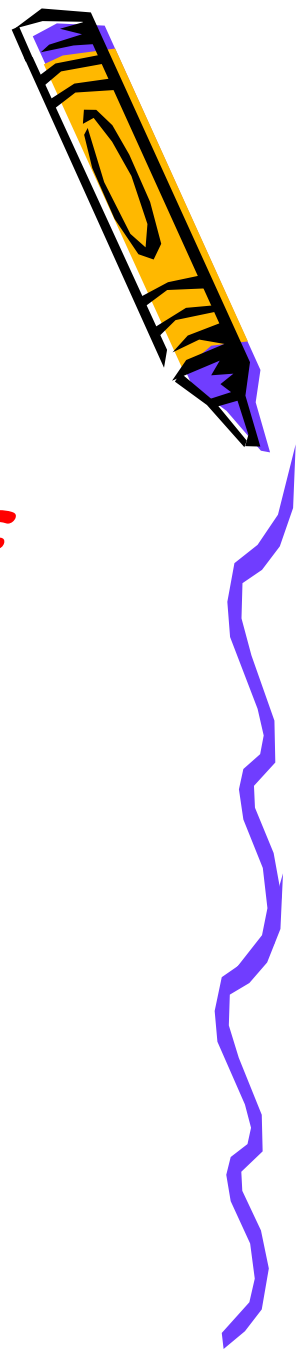
Zmiany w popycie na usługi klientów korporacyjnych



Najważniejsze tendencje zachodzące w popycie na usługi klientów korporacyjnych można scharakteryzować następująco:

- wzrost znaczenia *project finance*, tj. specjalnej formy finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych przede wszystkim w zakresie infrastruktury (np. rurociągi, autostrady),
- wzrost znaczenia kredytów konsorcjalnych,
- rosnące zapotrzebowanie na usługi związane z zabezpieczeniem się przed różnymi rodzajami ryzyka,
- rosnące znaczenie pośrednictwa w organizowaniu i lokowaniu na rynku emisji papierów wartościowych dla dużych przedsiębiorstw, miast, gmin itp.,
- rosnące zapotrzebowanie na pośrednictwo w transakcjach kupna i sprzedaży papierów wartościowych i zarządzaniu portfelem inwestycyjnym,
- rosnące znaczenie pośrednictwa w łączeniu i przejmowaniu firm.





III. WPŁYW PRZEMIAN W OTOCZENIU NA SYTUACJĘ BANKÓW

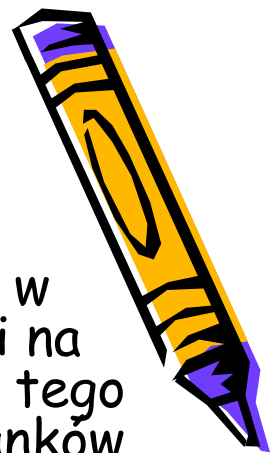


Wpływ przemian w otoczeniu na sytuację banków

Liberalizacja, deregulacja, globalizacja i sekurytyzacja w istotny sposób przyczyniły się do wzrostu konkurencji na rynku usług bankowych. Zniesienie barier w dostępie do tego rynku spowodowało wejście nowych podmiotów, m.in.: banków zagranicznych, innych pośredników finansowych (*near-banks*), niektórych instytucji niefinansowych (*non-banks*).

Do zaostrzenia konkurencji na rynku przyczyniło się nie tylko wejście na rynek nowych konkurentów, lecz także pojawienie się nowych usług.

Z punktu widzenia makroekonomicznego zaostrzona konkurencja prowadzi do poprawy efektywności funkcjonowania międzynarodowych rynków finansowych. Dla emitentów papierów wartościowych lub kredytobiorców szeroki zakres nowoczesnych instrumentów pozwala na obniżenie ich kosztów finansowania. Inwestorzy z kolei mogą otrzymać lepsze, odpowiadające warunkom rynkowym oprocentowanie.

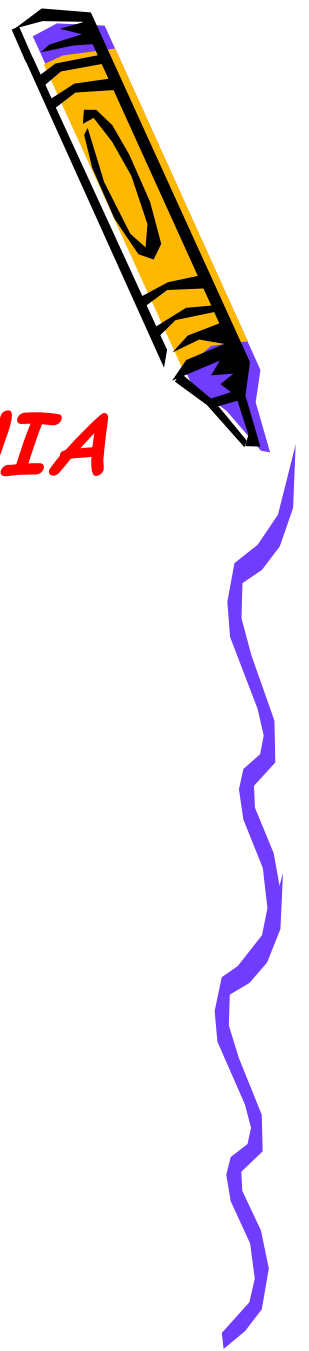


Dezintermediacja i jej skutki

Wejście na rynek usług finansowych nowych pośredników, rozwój sekurytyzacji, możliwość bezpośredniego finansowania się na rynku kapitałowym spowodował proces dezintermediacji, tzn. relatywnego zmniejszenia się znaczenia banków jako tradycyjnych pośredników finansowych, przyjmujących depozyty i udzielających kredytów. W konsekwencji może się to przyczynić do pogarszania jakości portfela kredytowego banku. Dla inwestorów szukających korzystnych lokat dezintermediacja może powodować nowe ryzyka na skutek braku dywersyfikacji przez banki.

Zmiany w strukturze i zachowaniu klientów spowodowały ograniczenie możliwości taniego refinansowania się. Zaostrzająca się konkurencja na rynku, nie pozwalająca na podwyższanie marż po stronie aktywów i jednocześnie ograniczenie możliwości taniego refinansowania się powodują obniżanie marż.





IV. NOWE KIERUNKI DZIAŁANIA BANKÓW

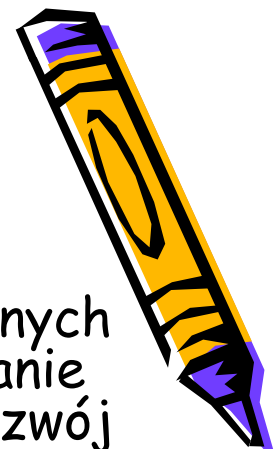


Poszukiwanie nowych obszarów działalności i źródeł dochodów

W związku ze zmniejszaniem się roli banków jako tradycyjnych pośredników finansowych konieczne stało się poszukiwanie nowych obszarów działalności i źródeł dochodów oraz rozwój nowych produktów bankowych.

Działania powinny koncentrować w następujących kierunkach:

- zwiększanie dochodów z tytułu otrzymywanych prowizji, m.in. za: obrót płatniczy, transakcje zakupu-sprzedaży papierów wartościowych itp.
- profesjonalne doradztwo i konsulting,
- sprzedaż informacji jako nowe źródło dochodów banków; wykorzystanie zgromadzonych w bankach informacji, sprzedaż zagregowanych informacji o konsumentach domom wysyłkowym, sieciom domów towarowych, udzielanie zainteresowanym podmiotom informacji gospodarczej.



Rozwój nowych sposobów dystrybucji produktów bankowych

Dobrze zorganizowany i sprawnie funkcjonujący system dystrybucji ma dostarczyć klientom potrzebne im produkty w odpowiednim czasie i miejscu.



Najważniejsze tendencje zachodzące w zakresie dystrybucji usług bankowych to:

- zmniejszanie się liczby tradycyjnych oddziałów i zmiana ich roli,
- rosnące znaczenie równoległych, alternatywnych sposobów dystrybucji, które stanowią coraz większe zagrożenie dla tradycyjnych metod,
- konieczność większej dywersyfikacji sposobów docierania do klientów, czyli koncepcja tzw. *multichannel banking*.



Zarządzanie kosztami i rentownością



Na początku lat 90-tych modne stało się pojęcie *lean banking*, pod którym kryły się różne rodzaje podejmowanych równoległe przedsięwzięć, mające na celu poprawę rentowności przez obniżkę kosztów.

Wśród najważniejszych przedsięwzięć wymienianych w tym kontekście należą:

- analiza rentowności oddziałów, redukcja ich liczby, zmiana profilu działania pozostałych, wprowadzanie samoobsługi dla standardowych czynności,
- zmiany organizacyjne, polegające na zmniejszeniu liczby szczebli pośrednich zarządzania,
- wprowadzanie *outsourcingu*, czyli zlecanie czynności, które nie są najważniejsze dla zasadniczego obszaru kompetencji firmy innym wyspecjalizowanym przedsiębiorstwom,



c.d.->

c.d. zarządzanie kosztami i rentownością

- zmniejszanie zatrudnienia, które mogło być osiągnięte zarówno przez redukcję liczby oddziałów, pośrednich szczebli organizacyjnych, jak i *outsourcing*.
- wprowadzanie większego związku między płacą a wydajnością pracy,
- standaryzacja i automatyzacja procesów, nie tylko w obsłudze klientów, ale i wewnętrznych procesach w banku, np. przy ocenie wniosków kredytowych,
- *just in time logistik*, czyli efektywne sterowanie wykorzystaniem posiadanego potencjału,
- wybór odpowiedniego stopnia centralizacji (decentralizacji) decyzji,
- koncentracja na podstawowych dziedzinach działalności i źródłach dochodów.

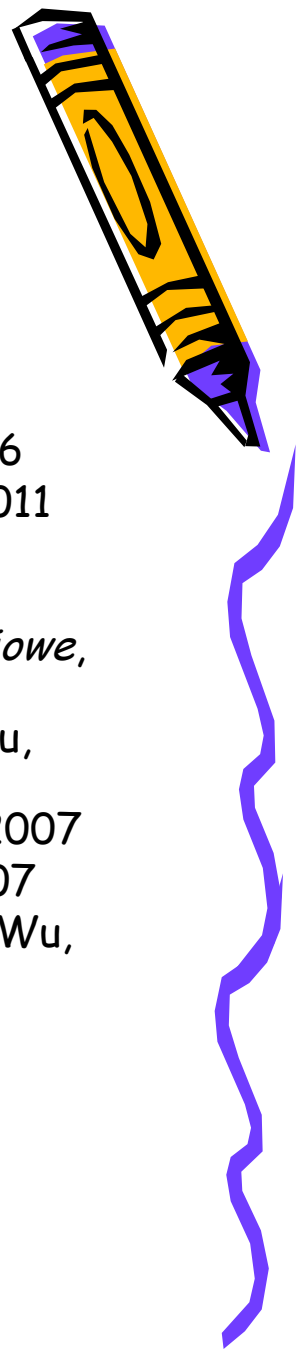


Nowe koncepcje zarządzania ryzykiem

W zarządzaniu bankiem nie można koncentrować się tylko na ograniczaniu ryzyka. To może spowolnić oraz osłabić proces podejmowania decyzji oraz przeprowadzania transakcji, a tym samym ograniczyć zakres prowadzonej działalności, a także wartość transakcji. Można zatem powiedzieć, że zarządzanie ryzykiem jest coraz ważniejszą funkcją realizowaną w nowoczesnym banku.

Wzrost zagrożenia ryzykiem spowodował konieczność doskonalenia metod zarządzania ryzykiem w bankach. Na bardziej precyzyjne zarządzanie pozwalają wewnętrzne modele, których stosowanie w bankach w związku z tym systematycznie rośnie. Wewnętrzne modele zarządzania ryzykiem oparte są na ogół na obliczaniu VAR (*Value at Risk*). W ostatnich latach nastąpił także rozwój metodyki sposobów szacowania VAR (przede wszystkim na podstawie danych historycznych, symulacji Monte Carlo, macierzy wariancji-kowariancji, teorii wartości ekstremalnych).





Literatura

1. Grzywacz J., *Podstawy bankowości. System bankowy, kredyty i rozliczenia, ryzyko i ocena banku, marketing*, Difin, Warszawa 2006
2. Harasim J., *Bankowość detaliczna w Polsce*, CeDeWu, Warszawa 2011
3. Iwanicz-Drozdowska M., Jaworski W. L., Zawadzka Z., *Bankowość. Zagadnienia podstawowe*, Poltext 2010
4. Jaworski W.L. (red.), *Banki w Polsce. Wyzwania i tendencje rozwojowe*, Poltext, Warszawa 2001
5. Szelałowska A. (red.), *Współczesna bankowość detaliczna*, CeDeWu, Warszawa 2010
6. Wójciak M., *Metody oceny ryzyka kredytowego*, PWE, Warszawa 2007
7. Zalewska M., *Współczesna bankowość. Tom I*, Difin, Warszawa 2007
8. Żółtkowski W., *Zarządzanie ryzykiem bankowym w praktyce*, CeDeWu, Warszawa 2008

